

PROGRAMY ZAMĚŘENÉ NA PŘÍMOU PRÁCI S DĚTMI

INDIVIDUÁLNÍ NÁCVIKY PRACOVNÍHO CHOVÁNÍ, HRY A KOMUNIKACE U DĚTÍ S PAS

Účastní se jedno dítě s PAS a jeden terapeut (obvykle také rodič, případně pedagogický pracovník).

Cíle programu:

- rozvoj pracovního chování, komunikace, hry a nápodoby (imitace)
- nácvik spolupráce s druhou osobou
- názorná ukázka pro rodiče-jak pracovat s vizualizací, s režimem aj.
- podpora sebevědomí dítěte
- eliminace nevhodného chování a chování, které ztěžuje proces výuky
- nácvik soběstačnosti

Nácvik probíhá 1x týdně obvykle po dobu 60 minut. Před prvním nácvikem probíhá schůzka s rodiči, na které se domlouvá spolupráce a konkrétní cíle individuálních nácviků.

Rodič je zpravidla na terapii přítomen. Rodiče (případně pedagogové, asistenti) jsou postupně do práce s dítětem zapojováni tak, aby byli schopni s dítětem pracovat sami (nejprve pod vedením terapeuta, později sami v domácím prostředí). Dítě je (přiměřeně svým schopnostem) seznamováno se strukturou lekce pomocí vizualizovaného režimu. Terapeut vede a motivuje dítě k interakcím, řízeným činnostem a hře. V rámci možností je dítě při práci fotografováno za účelem posílení sebepojetí a konkrétních dovedností. Materiály rodina dostává v podobě zážitkového deníku.

Hodnocení s rodiči – probíhá po domluvě terapeuta s rodičem nejpozději jednou za 8 nácviků, může být ale zvolena častější frekvence, včetně kratšího hodnocení po každé lekci. Jeho náplní je shrnutí toho, co se dítě na lekcích učilo, jaké udělalo pokroky, co mu činí problémy, doporučení pro další práci v domácím prostředí a dohoda o případném pokračování /ukončení v programu.

Doba, po kterou dítě dochází na tento program, je individuálně přizpůsobena potřebám dítěte. Rodiče s terapeutem průběžně konzultují vhodnost přeražení na návaznou formu nácviku.

INDIVIDUÁLNÍ NÁCVIKY PRO DĚTI S ASPERGEROVÝM SYNDROMEM A VYSOKOFUNKČNÍM AUTISMEM

Programu se účastní jedno dítě s AS a jeden terapeut, v případě potřeby i rodič (pedagogický pracovník).

Cíle programu:

- podpora sebepojetí, podpora zdravého sebevědomí dítěte, porozumění sama sobě
- práce s emocemi, porozumění emocím, porozumění vlastnímu prožívání,
- rozvoj funkční verbální i neverbální komunikace s vrstevníky a dospělými,
- porozumění sociálním situacím, nácvik volby správného chování v různých situacích,
- rozvoj teorie mysli, empatie,
- redukce nevhodného chování, jeho nahrazení chováním přijatelným, autoregulace

Program probíhá 1x týdně v délce 60 minut. Před prvním nácvikem probíhá schůzka s rodiči, na které se stanovují konkrétní cíle individuálních nácviků dle individuálních potřeb a schopností dítěte.

První lekce jsou věnovány navázání spolupráce s dítětem a hledání motivace. Postupně se nároky na dítě zvyšují a řeší se individuální problémy dítěte v domácím či školním prostředí. Při práci se nejčastěji používají metody rozkreslování sociálních situací, přehrávání situací, práce s pracovními listy, obrazovým materiálem, videi.

Rodiče obvykle nejsou přítomni, po bloku nácviků vždy následuje rozbor s rodiči bez přítomnosti dítěte. Jeho náplní je mj. shrnutí toho, co se dítě na lekcích učilo, jaké udělalo pokroky, co mu činí problémy, doporučení pro další práci v domácím prostředí a dohoda o případném pokračování /ukončení v programu.

Doba zařazení do tohoto programu závisí na potřebách dítěte. Je možná kombinace/střídání programu se skupinovými nácviky.

INDIVIDUÁLNÍ NÁCVIKY PRACOVNÍHO CHOVÁNÍ, HRY A KOMUNIKACE VE SKUPINĚ

Účastní se 2 - 4 děti s PAS a stejný počet terapeutů, (případně pedagogický pracovník).

Cíle programu:

- rozvoj komunikace, hry a imitace
- nácvik sociálních dovedností
- nácvik soběstačnosti dítěte
- nácvik práce v rušivém prostředí (příprava na prostředí Mš)
- nácvik spolupráce s druhou osobou/dítětem, navazování interakce, vedení interakce apod.
- příprava dítěte na skupinové nácviky sociálních dovedností, hry a komunikace, kde dítě spolupracuje s více dětmi

Dle potřeb dětí jsou nácviky zaměřeny více na individuální práci v rušivém prostředí, nebo na interakci s druhými dětmi.

Nácvik probíhá 1x týdně po dobu 60 minut. Každé dítě je pod vedením jednoho terapeuta. Terapeuti vedou a motivují děti k řízeným činnostem, hře a interakcím. V rámci možností je dítě při práci fotografováno za účelem posílení sebepojetí.

Hodnocení s rodiči probíhá podle potřeby nejpozději jednou za 8 nácviků, může být ale zvolena i častější frekvence. Jeho náplní je shrnutí toho, co se dítě na lekcích učilo, jaké udělalo pokroky, co mu činí problémy, doporučení pro další práci v domácím prostředí a dohoda o případném pokračování /ukončení v programu. Doba, po kterou dítě navštěvuje tento program, závisí na jeho potřebách.

SKUPINOVÉ NÁCVIKY SOCIÁLNÍCH DOVEDNOSTÍ, HRY A KOMUNIKACE

Účastní se 4, (u starších dětí může být i více) dětí s PAS a 2 – 3 (4) terapeuti.

Cíle programu:

- rozvoj funkční komunikace a interakční hry
- porozumění sociálním situacím, osvojení sociokomunikačních pravidel
- rozvoj kooperace, dodržování pravidel
- redukce problémového chování, nahrazení alternativním chováním
- rozvoj empatie
- podpora sebepojetí, sebepoznání

Skupinové nácviky probíhají v pětítýdenních cyklech. Jeden cyklus zahrnuje 4 lekce v týdenních intervalech. Pátý týden se uskuteční hodnocení nácviků s rodiči (bez přítomnosti dětí). Následuje pětítýdenní pauza, během níž mají děti možnost přenést nově osvojené dovednosti do svého přirozeného prostředí. Poté se cyklus opakuje. Jedna lekce trvá obvykle 105 minut.

Program lekcí je sestavován podle potřeb dětí ve skupině (může se jednat o nácvik společné hry, jídla, sebeobsluhy, atd.). Děti se vždy ve skupině učí spolupracovat, zajímat se o své vrstevníky, vnímat jejich potřeby.

Pro rozvoj hry a komunikace se dle potřeby používají videoscénáře a vizualizovaná schémata činností. Děti pracují s vizualizovaným režimem.

Při nácvicích je věnována pozornost rozvoji kladného sebepojetí dítěte, terapeut společně s dítětem a rodičem na každém nácviku sleduje videoukázky z minulého setkání. (Během lekcí jsou rodiče přítomni prvních cca 20 – 30 minut u tvorby deníčku a u rozboru videoukázek z minulého setkání).

Videoukázky a fotografie do zážitkového deníku rodiče dostávají, aby mohli v práci s dítětem pokračovat v domácím prostředí, zároveň jsou pro ně zpětnou vazbou o průběhu nácviků.

Hodnocení nácviků s rodiči probíhá vždy pátý týden na závěr cyklu. Terapeuti s rodiči probírají cíle spolupráce, hodnotí chování dítěte na nácvicích a společně hledají způsob jak podpořit jednotlivé dovednosti doma a v dalším přirozeném prostředí.

NÁCVIKY SOCIÁLNÍCH DOVEDNOSTÍ, HRY A KOMUNIKACE - SOUROZENECKÁ SKUPINA (dítě s PAS a jeho sourozenec nebo sourozenci)

Účastní se dítě s PAS a jeho sourozenec/sourozenci (zdraví, příp. další sourozenci s PAS) a 2 terapeuti.

Cíle programu:

- navázání nebo posílení pozitivního vztahu mezi sourozenci
- rozvoj interakční komunikace a hry
- eliminace konfliktů, dodržování pravidel sociálního kontaktu
- společné radostné prožitky při hře a dalších aktivitách

Dítě s PAS učíme vnímat a respektovat svého sourozence a aplikovat základní sociálně komunikační pravidla také ve vztahu k němu. Podle potřeby nacvičujeme dodržování pravidel

hry, střídání, dodržování osobního prostoru, půjčování hraček i respekt k vlastnictví. Posiluje se vzájemný respekt, dodržování osobního prostoru, střídání, sdílená radost.

Sourozenci se učí rozumět chování, prožívání a potřebám svého bratra či sestry s PAS, ale i potřebám vlastním. Učíme je vyjádřit vlastní potřeby, dáváme jim prostor mluvit o svém vztahu k sourozenci. Stejně jako u dětí s PAS výrazně podporujeme pozitivní sebepojetí. Skupina je organizována obdobně jako skupinové nácviky. Probíhá v pětítýdenních cyklech. Jeden cyklus zahrnuje 4 lekce v týdenních intervalech. Pátý týden se uskuteční hodnocení nácviků s rodiči (bez přítomnosti dětí). Následuje pětítýdenní pauza, během níž mají děti možnost přenést nově osvojené dovednosti do svého přirozeného prostředí. Další blok sourozenecké skupiny se může opakovat po pětítýdenní pauze, domluveno může být i opakování po delší době, např. po půl roce. Jedna lekce trvá obvykle 90 - 105 minut. Součástí je práce s editovanými videi (pozitivní zpěvňování) a tvorba zážitkových deníků, rodiče jsou proto přítomni první cca 20 – 30 minut při rozboru videonahrávek.

Hodnocení s rodiči probíhá po bloku 4 lekcí, jeho náplní je shrnutí toho, co se děti na lekcích učily, jaké udělaly pokroky, co jim činí problémy, doporučení pro další práci v domácím prostředí a dohoda o případném pokračování/ukončení programu.

KROUŽEK PŘEDŠKOLNÍCH DOVEDNOSTÍ PRO DĚTI S PAS „ZVÍDÁLEK“

Náplní kroužku je celkový rozvoj dětí s PAS v oblasti předškolních dovedností. Cílem je rozšířit znalosti a dovednosti dětí potřebné v běžném životě a na počátku školní docházky. Tyto znalosti jim následně usnadní jejich vstup do školy. Děti si budou upevňovat své komunikační a sociální dovednosti, rozšiřovat své znalosti o okolním světě, rozvíjet své grafomotorické dovednosti, zrakové a sluchové vnímání a také spolupracovat s vrstevníky. Kroužek je určený pro děti předškolního věku a děti s odkladem školní docházky, které půjdou do běžné ZŠ a budou se vzdělávat podle RVP.

MUZIKOTERAPIE PRO DĚTI S PAS

Muzikoterapie je použití hudby a zvuku kvalifikovaným muzikoterapeutem. Jejím cílem je přímé ovlivnění prožívání a navození změny v sebevyjádření a sebepochopení dítěte. Zvuk a hudba zrcadlí niterné prožívání jedince, proto je přímým komunikačním kanálem mezi dítětem a muzikoterapeutem.

Terapie si klade za úkol cíleně využívat zvuky a hudbu k léčbě a podpoře vývoje osobnosti dítěte. Cílem je dojít k společné tvorbě živé hudby, kdy terapeut reaguje na dítě a pomocí hudby ho vede k navození nové pozitivní emoční zkušenosti, rozvoje verbální i neverbální komunikace a celkové harmonizaci. Využívá se i pasivní přijímání hudby, kdy dítě vnímá hudbu vytvořenou terapeutem.

Individuální cíle jsou stanoveny na základě potřeb každého dítěte.

Vedlejší cíle terapie pak mohou být rozvoj hudebnosti a rytmického cítění nebo po konzultaci s rodiči i konkrétnější praktické cíle (dokázat se střídat, naučit se hlasitému nebo tichému projevu apod.).

Muzikoterapie může mít formu individuálních nebo skupinových lekcí.

Délka lekce je 45 – 60 minut, frekvence 1x týdně - 1x za 14 dní.

KROUŽEK SPORTOVNÍCH AKTIVIT

Náplní kroužku sportovních aktivit je aktivní trávení volného času dětí s PAS, upevňování radosti z pohybu. Během kroužku se rozvíjí pohybové schopnosti a dovednosti dítěte, hrubá i jemná motorika.

Děti upevňují své komunikační a sociální dovednosti, rozvíjí svou hru. Učí se dodržovat pravidla, spolupracovat s vrstevníky, přijímat výhru i porážku. Děti pracují s vizualizovaným režimem, procesuálními schémata.

Délka lekce je obvykle 60 minut, frekvence a doba zařazení na kroužek závisí na kapacitních možnostech organizace a počtu přihlášených dětí.

VÝTVARNÝ A KREATIVNÍ KROUŽEK

Ambulantní program, konzultace probíhají v prostorách Centrum LIRA 1x za 14 dní v délce 60 minut. Náplní výtvarného kroužku je aktivní trávení volného času dětí s PAS, objevování radosti z tvůrčí práce s nejrůznějšími materiály. Využívání různých výtvarných technik, zařazování prvků arteterapie. V rámci společné činnosti procvičování sociálně komunikačních pravidel, dodržování pracovních postupů, práce s procesuálními schémata.

Délka lekce je obvykle 60 minut, frekvence a doba zařazení na kroužek závisí na kapacitních možnostech organizace a počtu přihlášených dětí.

TERAPIE SENZORICKÉ INTEGRACE

Senzorická integrace (SI) je vhodná pro všechny děti, které mají potíže v chování, učení, motorice či emocích, a to takového rozsahu, že dítěti znemožňují adekvátně reagovat na podněty ze svého okolí.

Terapeut pracuje s dítětem každý týden po dobu 50 minut ve speciálně vybavené herně.

Terapie probíhá formou hry a pohybové aktivity. Při terapii jsou voleny aktivity takové úrovně, aby byly pro dítě výzvou a přitom, aby dítě zažilo úspěch při jejich splnění. Dítě je vystaveno různým situacím, kdy musí plánovat, zkoušet nové postupy. Dítě se tak postupně učí lépe využívat své tělo, zlepšují se jeho schopnosti učit se a je emocionálně stabilnější. Smyslem terapie je, aby dítě přiměřeně reagovalo v situacích běžného dne.

K tomu, aby byla terapie úspěšná, je nezbytná spolupráce s rodiči a jejich aktivní přístup. Rodiče z každé lekce dostávají úkoly v podobě aktivit, kterým se se svým dítětem věnují doma mezi terapiemi.

Program se koná v ambulantních prostorách v Liberci. Je určen pro děti od čtyř let

HERNÍ SKUPINY

Pětidenní program pro starší děti (5 -10 let), ve smyslu příměstských táborů, probíhající v období letních prázdnin ve dnech po – pá v čase cca 8.00-16.00. Různorodý program /příprava dle složení skupiny, věku, schopností a potřeb přihlášených dětí/ – výlety do přírody, sportování, stopovačky, soutěže, lanové centrum, koupání, kulturní památky, ZOO, výtvarné a tvořivé činnosti, zážitkové programy... Vše se zaměřením na radostné a společné prožitky s větší skupinou vrstevníků, skupinové hry, procvičování sociálně komunikačních pravidel, schopnost spolupráce, dodržování pravidel, kamarádství, rozvoj funkční komunikace mezi vrstevníky, naslouchání, sdílení zážitků, zpětná vazba, rozvoj kladného sebepojetí. Vizualizovaná struktura týdne i dne, výroba zážitkových deníků, CD s nahrávkami.